

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre ... 180 Lei.

Fél évre ... 90 Lei.

Egy negyed évre ... 45 Lei.

Egy óra ... 15 Lei.

Hirdetések

Arasabás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasútiak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 333

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat.

Füvedul Regels Ferd.

szám 1. (József főh.) 22

TELEFON-SZÁM: 184

Arad, 1921.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasárnap, október 23.

Az igazságügyminiszter
Aradon.(Látogatás a törvényszéki
palotában.)

Ma délelőtt tíz órakor érkezett Aradra Antonescu Mihály igazságügyminiszter autója. A minisztert Kozma igazságügyi államtitkár kísérte utján. A miniszter autója először a Központi szállodához hajtatott, ahol a miniszter átöltözött. Félóra múlva Kozma államtitkárral együtt a törvényszék-re ment, ahol az előcsarnokban dr. Moldován Silvius törvényszéki elnök, dr. Avramescu Vazul volt törvényszéki elnök és Miculescu Sándor főügyész fogadták az előkelő vendéget. A miniszter kíséretével együtt a törvényszék elnöki szobájába ment, ahol hosszasan elbeszélgetett dr. Moldován Silviussal, dr. Avramescu Vazullal, Miculescu Sándorral és dr. Tamásdán Liviuszal, a járásbíró vezetőjével. Majd mindenre kiterjedő kíváncsisággal érdeklődött az itteni igazságügyi állapotokról. A beszélgetés során azt az óhaját fejezte ki Antonescu miniszter, hogy néhány tárgyalást kíván végighallgatni. Először az elsőfoku polgári tanácshoz mentek be, ahol éppen Wyisztor törvényszéki bíró tárgyalási elnök kifogástalan román nyelven hirdette ki az ítéletet. Két jelen levő magyar ügyvéd ugyancsak románul szólalt fel. A miniszter meglepedését fejezte ki Moldován Silviusnak. Azután a büntető felelősségi tanácsához mentek be, ahol Nyékhegyi Lóthár kuriai bíró tanácselnök tárgyalott ugyancsak román nyelven. Majd Sommier Nándor vizsgálóbíró referált a legprecízebb románsággal. Azután dr. Vajda Iván ügyvéd kérte románul a bíróságot, hogy a kisebbségi törvények értelmében magyarul adhassa elő védőbeszédét. A bíróság megadta az engedélyt, mire Vajda ügyvéd magyarul kezdett beszélni. Az igazságügyminiszter ezután ki szeretével együtt végigjárta az összes hivatalokat, az ügyészséget és a vizsgálóbírószéket és mindenütt köszönetét fejezte ki a szorgalmas munka eredményéért a hivatalok vezetőjének. A déli órákban a miniszter a fogházat látogatta meg, ahol ugyancsak rendet és tisztaságot talált.

A miniszter, mint értesülünk, kilátásba helyezte az illetékes ténnyezők előtt, hogy rövidesen az összes erdélyi igazságügyi szerveknél regátbéli mintára nagy át-

csoportosítások lesznek. Itt említjük meg, hogy a miniszter ugyan csak ma délután meglátogatta az aradi ügyvédi kamarát, ahol hosszasan elbeszélgetett a tisztikarral.

Délután 4 órakor Antonescu

igazságügyminiszter elnöklésével az összes törvényszéki és járásbírók részvételével birógyűlés volt. A miniszter informálódott a bírák kívánságairól és hosszasan vázolta terveit az erdélyi jogrendszer átszervezésére vonatkozólag.

Gróf Bethlen kiáltványa
a magyar nemzethez.

(Teljesíteni kell a velencei egyezményt. — A felkelők lefegyverzése.)

BUDAPEST. Gróf Bethlen István magyar miniszterelnök aláírásával a magyar nemzethez címelve kiáltványt jelent meg, amelynek szövege a következő:

A kormány a nyugatmagyarországi kérdés megoldására Velencében megegyezést kötött, amely a jelen rendkívül nehéz körülményei között kedvezőnek tekinthető és eredményeket biztosít. A kormány ennél fogva a haza minden polgárától elvárja, hogy a megegyezésben vállalt kötelezett ségei teljesítését legszentebb hazafiai kötelességének tartja. Nyugatmagyarországi felkelőket minden magyar meg van győződve arról, hogy hazafias lelkesedésből ragadtatok fegyvert határaink védelmére. Elérkezett azonban az időpont, amelyben nem vitézségetektől, hanem józan mérsékltetektől és hazafias önmegtartózkodástól kell tanuságot tennetek. Jól tudjátok, milyen nehéz küzdelembe került, amíg a velencei eredményt elérni sikerült. Ezt az eredményt nem szabad kockára tennetek. Sopron és környéke amelyet már elveszítettnek kellett hinnünk, a miénk marad. Nem kell már aggódnotok odavaló fegyvertársaitok sorsa felett, mert nem lehetnek ellenállásukért fildőzésnek kitéve. Erre Ausztria Velencében kötelezte magát. A füstviselő sorsát is biztosítottuk. További ellenállások nemcsak a Velencében elért eredményt veszélyeztetné, hanem a nagyhatalmak részéről alkalmazásba vétetnének ama szankciók, amelyek hazánkat végveszedelembe döntenek. Mi, akik hazánk sorsáért felelősek vagyunk, felszólítunk benneteket, hagyjatok fel minden további ellenállással és térjete vissza foglalkozástokhoz. Aki ennek a felhívásnak eleget tesz, hazafiasan cselekszik, a nemzet hálijára és elismerésére tarthat számot. Aki szavunkra nem hallgat, az a nemzet legszentebb érdekei ellen vét, az lázadó a magyar haza ellen és őt a magyar törvény teljes szigorával fogja sújtani. Hősök voltak a küzdelemben, legyetek most hősök önmegtartózkodásban. Kelt Budapesten, 1921. évi október 21-én. Gróf Bethlen István miniszterelnök s. k.

BUDAPEST. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A magyar királyi miniszterium a nyugatmagyarországi kérdés megoldása tárgyában Velencében kötött megegyezésben vállalt kötelezettségei végrehajtásául a következőt rendel el:

A megegyezés feltételeinek teljesítése hazánknak a jelen rendkívül nehéz körülményei között kedvezőnek tekinthető, miután eredményeket biztosít. A miniszterium a haza minden polgárától elvárja, hogy a megegyezésben vállalt kötelezettségének teljesítését a legszentebb hazafiai kötelességének tekintse. Ehhez képest a miniszterium felhívja a nyugatmagyarországi felkelőket, hogy a további ellenállást szüntessék be, fegyvereiket tegyék le és térjenek vissza otthonukba. A miniszterium biztosítja, hogy ama felkelők, akik a felhívásnak október 30-ig engedelmeskednek, először a felkelés alatt esetleg elkövetett politikai bűncselekményük miatt büntető felelősségre nem vonatnak, másodsor az egyetemi vagy más iskolai tanulók tanulmányukat a tanév vesztesége nélkül folytathatják, ellenkező esetben félévüket, illetve tanévüket elvesztik. A felkelésben esetleg résztvevő tényleges vagy nyugállományú tiszték és hivatalnokok, akik a fenti felhívásnak nem engedelmeskednek, szigorú megtorló eljárás alá esnek. Aki a jelen rendelet közzététele után felkelésben tovább is részt vesz, vagy felkelőket akár pénzzel, akár más anyaggal támogatja, a büntető törvény rendelkezései szerint esik büntetés alá.

BUDAPEST. Vass József magyar kultuszminiszter elrendelte, hogy az egyetemi és főiskolai hallgatók október 29-ig személyesen jelentkezni tartoznak iskoláikban. Az egyetem székhelyétől vagy környékétől távollevők az illetékes alispánál vagy polgármesternél tartoznak jelentkezni.

— FRIEDRICH VISSZATÉRT. Budapest. Friedrich István, aki néhány héttel ezelőtt barátával vidékre utazott, most véglegesen visszatért velük Budapestre.

Csak a külügyminiszterium utján.

(A hatóságok levelezése Magyarországgal.)

A román hatóságok a magyar hatóságokkal eddig közvetlen levelezést folytattak. Egy magyar rendelet értelmében azonban külföldi hatóságokkal való érintkezés kizárólag a külügyminiszteriumok által történhetik. A magyar külügyminiszterium ezért összegyűjtötte a román hatóságoktól kapott átiratokot és átadta azokat a budapesti román legációnak, hogy hivatalos úton kézbesítsék. A budapesti román legáció visszaküldte az átiratokot a bucuresi külügyminiszteriumnak. A belügyminiszteriumtól erre vonatkozólag ma rendelet érkezett a városhoz, amely kimondja, hogy ezentúl a Magyarországra küldendő átiratokat a hatóságok a bucuresi külügyminiszterium utján továbbítsák.

Teleszky a bankópréről.

A pénznyomás tisztességtelen adó.

BUDAPEST. A budapesti kereskedelmi és iparkamara teljesülésén általános figyelem között szólalt fel Teleszky János volt magyar pénzügyminiszter, aki többek között ezeket mondotta:

— A árúgaság főoka a pénz megromlása. A pénz értéktelekedése a döntő oka a kibocsátandó bankjegyek izesítésben egyen arányban állnak a pénz értéktelekenedésével. Termelés addig nem lendíthető fel, amíg a pénzügyi kérdés nincs szabályozva. A termelés emelkedéséből nem lehet várni a pénz javulását. Ez a teória téves, mert éppen megfordítva áll. Amíg az államháztartásban az egyensúly helyre nem áll, amíg tisztességes adók utján — a pénznyomás is adó, de tisztességtelen — nem konszolidáljuk a helyzetet, addig nem lesz rend.

Jótekonnyelű mulatságok mentesek a vigalmi adó alól.

A munkügyi és népjóléti miniszteriumtól ma rendelet érkezett a megyei prefekturára, amely a mulatságok vigalmiadó kötelezettségét szabályozza. A rendelet kimondja, hogy a megyei prefektúra csak az esetben adhatja ki a mulatság megtartásának engedélyét, ha a kérelmező a pénzügyigazgatóság igazoló irását benyújtja, amely szerint a vigalmiadó befizetési kötelezettségének eleget tett. A rendelet

nek ez a része nem új, mert eddig is csak ilyen módon történt a mulatságok engedélyezése. A ma érkeztet rendelet azonban arról is intézkedik, hogy a jótékonycélu mulatságok mentesek legyenek a vigalmadó fizetésének kötelezettsége alól arra való tekintettel, hogy azok bevételeiket jótékony célra fordítják. Természetesen a rendelkezés ez a része vonatkozik bármilyen jótékonycélu mulatságra, azokra is, amelyekre előre meghatározott pénzügyi célra árusítottak a jegyeket. A rendelet határozottan kifejezi, hogy ezek megtartására az engedély a pénzügyigazgatóság közbenjötté nélkül adható ki.

Irodalom és művészet.

A Hattyu — Poór Lillivel.

Öt estére tervezett vendéglátóknak tegnap kezdte meg az aradi közönség kedvencé, Poór Lili a „Hattyu” című szerepében. A művésznő Aradon játszotta először Molnár Ferenc érdekesen megrajzolt alakját. Az első felvonásban megkapjuk azt a hideg, fejedelmi nő, a milyennek Molnár megírta Alexandra hercegnőt. Az abszolút színpadi rutin, a zengő diktó, a nemes önmérséklet révén művészi teljesítményé emelkedett. A második felvonásban, amikor a ziv hangjának kell megszólalnia, kissé esett a hatás. Ezt azonban a zené magaslatra emelkedett beszéd bőven kárpótolta. A zenekaros ház felkeszteretel ünneplte a művésznőt, akinek a Hattyu debütje mégis nagyszerűen sikerült. Az előadás a jobbak közé tartozott. Szendrey Mihály, Follinuszné, Benkóné, Mészáros Béla, Darvas Ernő, Gyarmathyné, Zilahy Irén és Keleti Gizli tudásuk és tehetségük legjavát nyújtották. (Ky.)

Heti műsor. Vasárnap d. u.: Szerencsetánc. Este: A vasgyáros, Poór Lili felléptével. (A. bérlet.) Hétfő: Gyémántkőszőrüs. Ujdonság. először. Poór Lili felléptével. (B. bérlet.) Kedd: Gyémántkőszőrüs. Másodszor. Poór Lili felléptével.

vel. (C. bérlet.) Szerda: Gyémántkőszőrüs. Harmadszor. Poór Lili felléptével. (A. bérlet.) Csütörtök: A kék mazur, operettujdonság, először. Lehár Ferenc-től. (B. bérlet.) Péntek: A kék mazur, másodszor. (C. bérlet.) Szombat d. u.: Tündér Ilona vagy a vasorru bába. Este: A kék mazur. (A. bérlet.)

* Gyémántkőszőrüs. Poór Lili holnap, hétfőtől kezdve még 3 este lép fel a Gyémántkőszőrüs fő női szerepében. A gyémántkőszőrüs a legszemélyesebb vígjátékok egyike, amely az utolsó évtizedben színpadra került. A gyémántkőszőrüs aradi kiosztása a következő: GINETTE: Poór Lili. AMÉLIE: Keleti Gizli, Bertha; TIBOR LÓRI, Stanislas; SZENDREY MIHÁLY, LAIBÁUM; KALLÓS JÓZSEF, RACINA; DARVAS ERNŐ, RÓBERT; MÉSZÁROS BÉLA.

* A kék mazur a legújabb és legszébb zenéjű Lehár operett, amely Budapesten és Bécsben már a második idényben is állandó műsordarabja a színháznak, csütörtökön kerül először színpadra az aradi városi színházban. A főszerepeket Horváth Mici, Szegő Lili, Ocskay Mihály, Inke Rezső, Selmeczy Mihály játsszák. Az operettet Jakabffy Dezső rendezte és Csányi Mátyás karnagy vezényli.

* Tündér Ilona és a vasorru boszorkány szombat délutáni gyermekelőadására holnaptól kezdve válthatók a jegyek a téli színház nappali pénztáránál.

* Unger Mór és a filharmonikusok. A kiváló karmester páciája alatt tömörült filharmonikusok Salgó Piroška zongoraművész közreműködésével a hó utolsó napján lépnek ez idényben először a dohogóra. A terem fittva lesz.

* Ma, vasárnap este a jidisch-deutsch zsidó színtársulat Strammer és Rabinovitz igazgatók vezetése alatt színpadra kerül egy híres zsidó daltétel, melynek címe Akaidas Iochak. (Izsák feláldozása.) Az operett előtt Strammerné, Rabinovitzné, Strammer és Rabinovitz teljesen új magánzámokat, kuplékat és táncokat adnak elő. Ezen előadásokra szintén a téli színház pénztáránál válthatók a jegyek.

MOZI * Névtelen vár az Urániában.

Jókai Mór világhírű regényének első részét mutatta be már két napon keresztül az Uránia általános érdeklődés és siker mellett. A közönség nagyarányú érdeklődését minden tekintetben kiérdemelte ez a film, amelynek nemcsak a mese végtelen érdekessége adja meg a siker jogosságát, hanem a kiállítás precizitása, gondossága és az a páratlan fény, amellyel ezt a képet a Corvin filmgyár elkészítette. Nagy része van a darab sikerében Törzs Jenőnek, a kiváló magyar művésznek, akinek alakítás ereje ismét olyat produkált, ami páratlan a maga nemében. De vele együtt osztoznak a sikerben a többi kiváló magyar művészek, Fenyvesy Lukács, Réthely, a páratlan szépségű Czartorisky Mária, Almássy Sári, Molnár Kató, stb. A kiváló kép ezen első része még vasárnap maradt az Uránia műsorán.

* Felvételek az aradi strandéletből. Az Apolló színház műsorán az aradi nyári élet legjellegzetesebb részét, a nyári strandéletet látja gyors pergesében lejátszódni a közönség. A Viktoria filmgyár végtelenül finom kidolgozásában ismét meglevenednek azok a képek, amelyek annyi jókedvnek, vidámságnak gyűjtői voltak. De a szemünk előtt látjuk a képsorozaton a Tüdőgondozó parkmepélyét, az Egyelértés-Török-vés footballmérkőzését, valamint a Maros evezős-egylet és az aradi Hajósegylet regattáinak díszfelvonulását a Maroson. Ezek a felvételek még vasárnap és hétfőn tekinthetők meg az Apollóban.

* Jókai regény az Apollóban. Az Apollóban az aradi felvételekkel életeltett Apolló-műsoron a legszebb Jókai regény filmrendelgőzött alakja aratott nagy sikert szombaton az Apolló műsorán. A Fekete tulipán a címe ennek a nagyarányú és romantikus képnek, amely a mesészöveg szempontjából a leg-sikerültebb Jókai regény. Az egymásra torló váratlan események a végsőkig csigázzák a figyelmet, hogy nagyszerű fordulatokkal teljes kielégülést adjanak. A kép a Corvingyár sikere, amely a töle megszokott korhűséggel, a mesének teljes megértésével oldotta meg a filmrendezés nehéz munkáját. A film nagy si-

kerét fellétlen előmozdították azok a nagyevű művészek, akik a legkisebb szerepet is megjátszották. Így Várkonyi, Makay Margit, stb. A gyönyörű kép vasárnap utoljára megy az Apolló műsorán.

LEGUJABB.

Jugoszlávia izgatott.

Belgrád. Valamennyi párt meginterpellálja Pasic miniszterelnököt Jugoszlávia állásfoglalásáról a nyugatmagyarországi kérdésben. Pasic jelenleg Párisban van, onnan Romába készül, ahol tárgyalni fog az olasz külügyminiszterrel. A jugoszláv politikai körök izgatottak a velencei egyezmény miatt. Az a nézet, hogy a velencei egyezménytel megszegték a trianoni békeszerződést.

Páris. A Temps szerint a nagy követi konferencia szerdán foglalkozik a velencei megegyezéssel.

A népszavazás körül.

Páris. A Daily Telegraph diplomáciai tudósítója megállapítja, hogy a velencei egyezményt még nem publikálták. Ugy látszik, Della Toretta olasz külügyminiszter nem kötelezte magát arra, hogy a népszavazás idejére olasz csapatokat küld Sopronba. A lap közli, hogy Schober osztrák kancellár rá akarja bírni az olasz kormányt, hogy rendeljen el Dél-Tirolban népszavazást.

Elindultak a magyar kommunisták

Budapest. Ma reggel hatvan elítelt kommunistát elindították Riga felé. Csozországnak a kicserélésre úgy nakkor 375 magyar hadifogoly tisztet kell Moszkvából utnak indítani Budapest felé. Az elindított kommunisták között több a halálra és életfogytiglani fegyházra ítélt.

Magyar művészek és írók sikerei külföldön.

Az egyik amerikai magyar újság közölte legutóbb, hogy Serly Lajos, a Magyarországból Amerikába szakadt magyar zeneszerző, ötvenéves zeneszerzői pályafutásának megünneplésére hangversenyt rendeztek Washingtonban. Ezen a hangversenyen az ünnepeken kívül résztvettek Rózsa Lajos, a magyar királyi Operaház volt énekes, Sámson Mária, az Operaház volt énekesnője, Kerékjártó Duci hegedűművész és Antalffy Zsuzs orgonaművész. Ez a hangverseny sok érdekességgel bír. Először is megmutatja, hogy egy sok évvel ezelőtt Amerikába kivándorolt művész, kizárólagos magyar műfajjal, hiszen Serly kizárólagosan magyar nótákat írt és ír, művészi hírnevet tudott szerezni Amerikában. De bizonyítja azt is, hogy a magyar művész megállja a versenyt a külföldi művészeivel szemben is. Rózsa Lajos, a hangverseny egyik résztvevője a newyorki Metropolitan Operának szerződött tagja, ötszáz

dollár esténkénti tiszteletdíjjal és Sámson Máriaéknak egyforma nagy sikerei voltak és vannak az Egyesült-Államok nagyvárosaiban. Kerékjártó Duci Bécs, Berlin, Stockholm után tapsolja most Newyork. Antalffy Zsuzs hasonlóképpen Newyorkban aratja sikereit.

Berlinben Huszár Károly, a fővárosi Orfeum híres kövér Puffija ér el egészen rendkívüli sikereket. Nemrég Somlay Arturral együtt az Ellen-Richter-filmgyárral Spanyolországban voltak elkészíteni a „Montecarlo királynője” című két részből álló kalandorfilm. Majd Huszár Károly ismét visszatért Berlinbe, ahol befejezte a híres Ufa-filmgyárnál a „Mann ohne Name” (A névtelen férfi) című 6. részből álló kalandorfilm felvételeit. Ennek a filmnek kivülé Harry Liedthe és Mady Christians játszották a főszerepeit. Ugyancsak Berlinben a magyar származású Róbert Jenő a Tribune Színház, amely Berlinnek egyik legirodalmibb színháza, melyben legutóbb is Oscar Wilde, Bernhard Schaw, Molnár Ferenc, Bródy Sándor darabjai kerültek és kerülnek színpadra.

Sőt az idén megnyílik Róbert Jenőnek egy újabb színháza is a Kurfürstendammon. Ez egy nyolc száz személyt befogadó frakkos színház lesz, ami azt jelenti, hogy csak frakkban lehet a színházba menni. A színház nézőterén fotelek lesznek s ehhez képest lesznek megállapítva a helyárok is.

Berlinben tartotta a napokban bucsuhangversenyét Vecsey Ferenc, a világhírű magyar hegedűművész. Berlini hangversenye után azonnal Amerikába utazott, ahol a téli hangversenyszézon alatt majdnem minden nagyobb városban fel lép. Berlinben dolgozik Kernstock Károly festőművész. Ott készül a téli és őszi tárlatokra. Nagyobb kompozícióját, az „Urvacsorát” is egyik berlini tárlaton mutatja be először. Ugyancsak Berlinben dolgozik a fiatal festőgeneráció egyik kitünő művésze, Tihanyi Lajos, aki több önálló kiállítást is rendezett a potsdammerstrassei kiállítási termekben. Lengyel Menyhért most tért vissza Amerikából és Berlinben ír új darabot. Várkonyi Mihály, az Ufa-filmgyárnak filmre- zik Pola Negrivel. Berlin egyik leg-

első színésznőjével együtt. Legutóbb a Vera Violetta filmet fejezték be.

Newyorkban vendégszerepelt most a Király Színház bonvivantja, Király Ernő, aki ugyanolyan népszerűségnek örvend az amerikai magyarok körében, mint Budapestben. Newyorkba utazott ki néhány hónappal ezelőtt Rátkay Márton. Először magyar színtársulattal szerepelt Newyorkban és Newyork környékén. Most a Union címszerepét játssza egy newyorki boulevard színházban — a saját társulatával. November közepén Dohnányi Ernő utazik második hangverseny körútjára, ezúttal Észak-Amerika helyett Dél-Amerikában.

A fentiekön kívül mily nagy azoknak a jelentéktelenebb, Magyarországon és Budapesten alig ismert színészeknek és más művészeknek a száma, akik híressékké és közkeletűekké váltak a külföldön. Hódolnak nekik és ünneplik őket s velük együtt öntudatlanul a magyar kultúrát.

Az egységes magyar párt programja.

(Bethlen a pártv/szállyokról és a királykérdésről.)

BUDAPEST. Gróf Bethlen miniszterelnök Pécsen az egységes pártért zászlót bontott. Beszéde elején hangoztatta, hogy ezer sebből vérzik az ország, ugyanakkor az ország vezetőinek egyrésze egymásközt pártoskodva, civakodva lehetetlenné teszi az egységes program kialakításának, végrehajtásának fogamatbavételét. A nemzetgyűlésben a mai napig sem tudott kialakulni sem az egységes Kormányzópárt, sem az egységes ellenzék. A kormány háta megett álló koalíció két főpártja: a kisgazda és a keresztény nemzeti párt nem támogatják a kormányt azzal az elszántsággal és egységgel, amely szükséges volna, hogy a kormányzatnak tekintélyt és erőt adjon. A koalíciós állapot kerékkötője a komoly munkának, a határozott politikai irány kifejlődésének. A pártok önmagukban sem egységesek. Benn ülnek más világ nézeti képviselők, mint amilyen a pártjuk programja, szitják a harcot a másik párt, a kormány, sőt saját pártjuk vezetősége ellen. A gyöngeséget a külső és belső ellenségek kihasználják. A bolsevizmus földalatti agitációja, a forradalom emberei, a radikálisok szövetséges társai nap-nap után mesterségesen szitják az ellentéteket a két kormányzópárt között, holott nincs elvi ellentét közöttük. Elérkezett az utolsó pillanat, hogy a nemzetgyűlés pártjai saját soraikban rendet teremtsenek. Szükség van a magyar intelligenciát tulyomzó többségének támogatására, egységes világnézet alapján alakult pártra, amelyben helyet kell foglalni a kisgazdának, az intelligenciának, a munkásosztálynak, amennyiben nemzeti alapra helyezkedik. Tegyük az ország érdekében lehetővé, hogy igazán egységes kormányzópárt létesülhessen. Legyen elég a jelszavak politikájából, realpolitikára kell egyesülni, nem pedig jelszavak alapján. Elszánt cselekvéssel helyre kell állítani a jogfolytonosságot minden vonalon, alkotmányos életünkbe be kell kapcsolni minden erőt, amely a konszolidáció munkájánál erőgyarapodást jelent.

A kormány már beterjesztette a főrendiházi reformot, az alkotmányos javaslatok elsőjét. Meg kell alkotni a sajtótörvényt, hogy végre az írott szó szabadságát fel szabadítsuk a cenzura béklyóiból, hogy a sajtó újból kulturintézmény nyé váljék. Letetlenné tegyük, hogy állandóan forradalmak miázmái fejlődjenek. A földreformot sürgősen végre kell hajtani. A nemzetgyűlés utolsó feladata lesz, hogy egymással kapcsolatban megalkossa az új választási törvényt és közigazgatási reformot. A miniszterelnök kiemelte, hogy ápolni kell a felekezeti békét és türelmet.

elsősorban a keresztény felekezetek közt. Letetlenné kell tenni minden zsidóüldözést, amely nem méltó kulturánkhoz és csak árt a nemzet presztizsének. A királykérdésben az a felfogása, hogy Magyarország uralkodója nem lehet egyuttal más ország uralkodója, csak legfeljebb gyakorolhat más királyi jogokat, aki elismeri, hogy pragmatica szankciónak együttes birtoklásra vonatkozó határozmányai, valamint az 1867. XII. törvényeik érvénytelenné váltak. Meg kell állapítani, hogy a királyi hatalom gyakorlása nemcsak jog, hanem kötelesség is. Ha megszűnt a forradalom, ez esetben alkotmányunk szerint az uralkodó jogait gyakorolni újból köteles. A királynak tehát nyilatkoznia kell és döntenie afelett, elfogadjá-e azokat a feltételeket, melyeket felállítottak.

Amerika aranya.

A magyar pénzügyi világ egyik elismert kapacitása, ifjú Walder Gyula, a Pesti Első Hazai Takarékpénztár alelnöke, Walder Gyula aradi volt gyáros fia a bécsi Neue Freie Presseben nyílt levelet intéz Hardinghoz, az Egyesült Államok elnökéhez, melyben azt fejtegeti, hogy mi a feladata Amerika arany feleslegének. Leveleiben utal arra, hogy az elnök bizonyára ismeri a kontinens nagyrésze gazdasági válságának okait. Bizonyára ismeri azt az összefüggést, amely az európai gazdasági katasztrófa és az amerikai munkanélküliség között fenn áll. A legfőbb feladat az lenne, hogy a két jelenség között felépítsék a hidat. A világháború teljesen kimerítette az európai országokat, felemészítette ezek nyersanyagát, munkaerőjét és aranykészletét. A nyersanyagokat és a munkaerőt hadiszerszámok gyártására használták fel, az arany pedig úgy a legyőzött, mint a győztes államokból Amerikába vándorolt. Európa elszegényedése rettenetes formákat ölt. Az első helyen áll Oroszország, azután a feldarabolt Ausztria és Magyarország követnek és a márka zuhanása következtében Németország is örvény felé hialad. Ha Németország fizetésképtelen lesz és hamarosan az lesz, akkor nem fog elmaradni a jó valutájú nyugateurópai államok megrázkódtatása sem. Arra a következtetésre jut, hogy a lerongyolódott Középeurópában hecsületes munkakészség van és szorgalmasan dolgoznak is. Az embereknek az a legfőbb vágyuk, hogy a nyomorúságból kimeneküljenek és ennek dacára mind mélyebbre süllyednek el benne. Amerikában ismerik az orvosságot: Európának újból felvevőképesnek kell lennie és az európai munkát ismét rentabilissá kell tenni.

Ehhez két eszköz szükséges. Elsősorban az arannyal leveztése, amely az egyetlen és nélkülözhetetlen csereeszköz, az arannyal meghízott országokból az arany nélküli országokba. Másod-

Meggyőződése szerint a legitimálás a trón betöltésének csak jogi feltétele, de az uralkodói jog gyakorolhatóságának nemcsak jogi feltételei vannak, hanem épügy kívánhatja a nemzet azt, hogy a király elfogadjá azokat a feltételeket, amelyek a nemzet kitűzött akkor, amikor függetlenségét proklamálta. A trianoni szerződést aláírt kormányának kötelessége, hogy anélkül, hogy álláspontját feladná, amely szerint a királykérdés elintézése Magyarország belügye, a nagyhatalmakkal a diplomáciai érintkezést fölvegye acélból, hogy velük a magyar nemzet álláspontját e kérdésben megismertesse. Addig, amíg ezek a tárgyalások valamely eredményre nem vezetnek, a királykérdést sem egyik, sem másik irányban eldönteni nem lehetne, nem is szabad. A miniszterelnök után gróf Ráday belügyminiszter tartotta meg programbeszédét.

Walder Gyula nyílt levele Harding elnökhez.

szor a Középeurópai embereket fel kell szabadítani az éhezés alól az által, hogy az áldott orosz humuszt fel kell szabadítani a bolsevista rendszer alól. Egyedül Amerika aranya és Oroszország bő termése állíthatná vissza Középeurópa egészségét. Amerikának kötelességei vannak az emberséggel szemben. Amerika azért, hogy az antant mellé állott, megnyerte a háborút az antant részére. — Amerikának kötelességei vannak a legyőzöttekkel szemben, amelyeket annál is inkább lehet teljesíteni, mivel azok az egész emberiség általános érdekeivel haladnak pár huzamosan. A legyőzött államokban a papírpénz mint csereeszköz kezd teljesen elveszíteni értékét. Már nincs mesze az a nap melyen a középeurópai államok bankjegyeit a külföldön nem lehet fizetési eszközként használni. Ha pedig ez bekövetkezik, akkor a cse rekereskedelmet csak árucserével lehet lebonyolítani, ez pedig évszázadokra, mondhatni évezredekre terjedő visszaesést jelent. Éppen ezért az aranyfelesleget kell igénybe venni, hogy meg lehessen akadályozni a szociális következményekben beláthatatlan visszaesést a gazdasági barbárságba. Ettől a teljes romlástól kell Középeurópát az Egyesült Államoknak megmentenie. Az volna a helyes, ha rekonstruáló pénz intézetet alakítanának az államok közreműködésével, amely bank az egyes országok szükségletét megállapítaná és ezek részére nemzetközi tárgyalások és bizonyos garanciák nyújtása után megfelelő kölcsönt adna.

A vasut tolvajai

A napokban megírta az Aradi Közlöny, hogy Rasztig csoportvezető egy több, tagból álló vasuti tolvajbandát tartóztatott le, amelynek tagjai vagonok feltörésével és a csomagok megdézsmálásával foglalkoztak. A letartóztatottak között szerepel Stoinescu János raktárnok is, aki ellen az volt

a vád, hogy az ellopott árukat értékesítette, Stoinescu azonban mindent tagadott. Ma délelőtt azután Stoinescu a bizonyítékok súlya alatt bevallotta bűneit. Kiderült, hogy egy vámtiszt is részes volt a bűncselekmények elkövetésében, azonkívül a rendőrség letartóztatott több aradi szállító kocsisait, akikről kiderült, hogy a gondjaikra bízott árukat megdézsmálták és olcsón értékesítették. A Fodor és Halász cég ma szintén feljelentést tett a rendőrségen, hogy a vasuton szállított áruit állandóan lopkodják. Több mint bizonyos, hogy ezeket a lopásokat is a letartóztatott tolvajbanda követte el. A letartóztatott 12 tagu orgazda és betörő társaság ellen a rendőrség befejezte a nyomozást és hétfőn átkíséri őket az ügyészség fogházába.

Színháztámogatás.

(Egy orvos 5000 leies adománya.)

Az Aradi Színügygyámoló Egyesület ismételen felkéri Aradváros közönségét, hogy az egyesületet abban a törekvésében, hogy a színházat állandósítsa Aradon úgy erkölcsileg, mint anyagilag haladéknélkül támogassa. A taggyűjtő leveket minél több aláíróval és adománnyal előjegyzetten kéri az egyesület valamelyik takarékpénztárnál letétbe helyezni, hogy a legrövidebb időn belül megnyíló kötelességének a közönség áldozatkészségét ismerve tehessen eleget.

Egy aradi orvos, aki nem akarja magát megnevezni, 5000 leies adománnyal az egyesület alapító tagjai sorába lépett. A követendő példát nyújtó tény az egyesület a következő levélben köszönte meg Igen tisztelt Orvos ur! Tegnap este Ön szives volt nekem, mint az Aradi Színügygyámoló Egyesület végrehajtó bizottsága egyik tagjának bejelenteni azon elhatározását, hogy 5000 leies adománnyal az egyesület alapító tagjai sorába lép be, de mert az összeg egyszerűre való lefizetése módjában nem áll, arra kér lehetőséget, hogy adományát részletben fizethesse le. Önmagát dicsérő elhatározását élő szóval már megköszöntem Önnek, de mert cselekedete az áldozatkészségnek oly ritka szép megnyilvánulása törekvéseink megértésének oly értékes bizonyítója, hogy azt követendő példának kell odaállítanunk mindazok elé, akiknek anyagi helyzete az Önénél jobban engedné meg az áldozatkészséget, kérem engedje meg, hogy itt a nagy nyilvánosság előtt is hangoztathassam azt, Orvos ur, Önt mint a magyar kultúráért lelkesedő ember példát adóan tette meg a kötelességét. A nevét mert erre nem halmazott fel nem említhetem meg. A lényegen ez egyébként sem változtat. Arad, 1921. október 22. Ifj. Vas Gusztáv.

Haza Aradra az éhség országából.

(Ahol szemétdombon táplálkoznak az emberek.)

A napokban tért haza Oroszországból egy aradi fiatalember, aki borzalmas dolgokat beszélt el az oroszországi állapotokról. A fiatalember bejárta Oroszországban a Szamarkand-kerületet, ahol mindenütt a legrettenetesebb látványban volt része. A mezőségek, az országutak, teljesen tönkrementek, valamennyit benőtte a gaz. Az utakon állandóan hosszú kocsisor vonul Samara város felé. Valóságos népvándorlás ez. Az uton kutya, macska és lóhullák tömege. A vándorlók el akarják hagyni a kerületet, mert ott kibíratatlan az éhség. Mindnyájan Szibériába akarnak vándorolni. Minden kocsiiban egy éllemisszerű hordó van, amelyben ecetbe és sóba áztatott rothadt gyökerek vannak. Ez a lakosság fő tápláléka. Samarában a vasútállomás előtt levő óriási szemétdombokat, mint a varjak lepik el az éhező emberek. Az orrfacsaró büzt terjesztő szemétdombból kézzel kaparnak ki mindent, amit megesznek. Az azelőtt szép, virágzó Samara város a legnagyobb nyomorúság képét mutatja. Az utcákon százzszámra fekiúsznak és jajgatnak az éhségtől apró gyermekek, akiknek a szülei elmentek a városból. És ha ott is vannak, nem törődnek gyermekeikkel. Mindenki azzal van elfoglalva, hogy kinzó éhségét lecsillapítsa. Az aradi fiatalember felkereste a város parancsnokát és kérdést intézett hozzá, hogy miért nem próbálnak a szerencsétlen szenvedő gyermekeken segíteni. A parancsnok azt mondta, hogy azok úgy is elpusztulnak, kár segíteni rajtuk. Az állomásról naponta két vonat indul: az egyik Turkesztánba, a másik Szibériába. A vándorlók nem törődnek azzal, hogy melyik vonatra ülnek, hanem ellepik annak tetejét, ütőzőjét, lépcsőjét, csak hogy minél előbb elhagyhassák az éhség országát.

A szociálista-vezér tragédiája.

(Cszmadia Sándor öngyilkos kísérlete.)

BUDAPEST. A nagynevű szociálista vezér életének, aki egyszerű munkásemből államtitkárig küzdötte fel magát, majdnem szomorú módon lett vége. Cszmadia Sándor felment lakásának padlására és felakasztotta magát. Azonban még idejekorán észrevették és így sikerült életét megmenteni. Cszmadia nem tartozott a szélsőséges szociálistákhoz. Szemére vetik, hogy a kommunon alatt népbiztos volt. De bizonyos, hogy a kommunon alatti viselkedésével a nép javát szem előtt tartva, mindig a mérsékelt táborában volt. A kommunon bukása után megint toborozott magának pártot, parasztpártot, hivei képviselővé választották. Pártja lapot is adott ki, az „Igazság”-ot. A lap nem kötötte magát szorosán semmiféle párthoz sem, éppen ezért kevés olvasója is volt és egy nemzetgyűlési ülés után, melyen szóvá tették azt a szubvenciót, melyet az „Igazság” a kor-

mánytól kap, Bethlen miniszterelnök megvonta a laptól minden támogatást. Cszmadianak ugyszólván csak ellenségei voltak. Sohasem felejtették el neki, hogy egykor népbiztos volt, a szociálisták viszont Horthy-lakáinak nevezték, mivel nem követte az ő passzív politikájukat. Csak egy kis töredék értette meg az ő gondolkodását, hogy lehet ugyanazon szociálista elvet vallani a kommunon előtt, alatt és után is. Ez a kis töredék, az ő pártja azonban elhidegedett tőle a nemzetgyűlés ama ülése után, miután Cszmadia

Harc a földért. Tudományos expedíció a föld legmagasabb csúcsára.

Néhány hónappal ezelőtt indult el egy nagy angol tudományos expedíció a föld legmagasabb pontjára, a Himalája-hegység Everest nevű csúcsának megmászására azzal a céllal, hogy megállapítsa azt az utat, amely legalkalmasabb a csúcs elérésére. Azóta a Timesben megjelent néhány beszámólótól eltekintve, csak szórványos hírek érkeznek az expedíció eredményéről. Az expedíció eddig inkább csalódásokat okozott. Semmiféle hír nem érkezett arról, hogy az expedíciónak sikerült elérnie az Everest csúcsot. A csatlódás oly nagy, hogy tekintélyes szakemberek is lemondanak minden további kísérletről, amely az Everest-csúcs elérésére irányul. A Timesnek egyik híre arról számol be, hogy az angol expedíció nem délről akarta meghódítani a Himalája-hegyláncát, hanem az eddig teljesen ismeretlen északi

abban a színben tűnt fel, hogy tényleg a kormány lepézzelt embere. Ez volt az ő tragédiája. Hozzájárult még, hogy az „Igazság”-tól is meg kellett válnia, a szerkesztői állást mással töltötték be. Ekkor végleg elkeseredett Cszmadia, buskomorra lett és egy őrizetlen pillanatban elkövette öngyilkosságát. Felesége azonban még idejében észrevette, levágta a kötélről és most családja és az a néhány még megmaradt jóbarátja állandóan felügyel rá, hogy tettét meg ne ismételje.

lejtők meghódítására indult. Ez a vállalkozás óriási nehézségekkel jár. Frissen esett, puha, általában 60 centiméter magas havon kell előnyomulni a hegymászóknak. Így a legnagyobb fáradságok árán eljutottak 6900 méter magasságra, aholman egy gleccser tetejéről megpillanthatták az Everest északi lejtőjét. Egvelőre az expedíció megállásra kényszerült. A hó ugyanis még oly puha volt, hogy gondolni sem lehetett a gleccseren való átszállásra és táplálások kiépítésére. Így tehát meg kell várni, míg a hó megkeményedik, hogy lehetővé váljék élelmiszert, fűtőanyagot és egyéb készleteket felszállítani a magasabb állomásokra. Ha ez sikerül, akkor remény van az expedíció végső céljának elérésére, de ez semmi körülmények között sem fog ebben az esztendőben bekövetkezni.

Üzlet a halállal.

(A kik eladják magukat.)

Marburg. Még a képzetesebb emberek között is mindinkább elterjedt az a hit, hogy testüket még életükben eladhatják tudományos célokra. Mind gyakrabban válik, hogy az anatómiai intézetben emberek jelennek meg, akik felajánlják megvételre testüket, amely haláluk után az intézet tulajdonába mennek át. A legtöbben testük adás-vételét ott rögtön helyben megszeretnék csinálni. Még sokkal nagyobb az írásbeli ajánlattevők száma. Érdekes, hogy az ajánlattétel legnagyobb része az ifjúságtól való. Jellemző ez a mai ifjúság egy nagy részének erkölcsi felfogására. Szomorú bepillantást nyerhetünk a mai ifjúság jó részének lelkébe, mert legtöbbször a munkanélküli pénzszerzés vágya visz erre és amit kapnának testükért, az az alkoholizmusé lenne. A legtöbben mindjárt ezresek kifizetését követelik. — A marburgi egyetem közlése mutatja, hogy mennyire elterjedt az a hit, hogy az emberi testet el lehet adni. De az egyetem vezetősége kijelentette, hogy ez lehetetlen, legalább is törvényes uton. Meg azután ki biztathatja az egyetemet, hogy az eladó testét halála után tényleg tulajdonába is veheti?

Felmondott kollektív szerződés.

(A gyáriparosok nem tárgyalnak a munkásokkal.)

Az aradi gyári munkásság kollektív szerződését a munkások október 16-ára felmondották és memorandumot intéztek az aradi gyáriparosok szövetségéhez, a melyben 30 százalékos bérjavítást kértek, egyben közvetlen tárgyalásokra nézve tettek indítványt. Tegnap délután öt órakor ültek össze a gyári munkások megbízottjai a gyáriparosok szövetségének kiküldöttjeivel. A gyáriparosokat Vigvázó László Astragyári ügyvezető-igazgató, Zádor Imre gépiüzemigazgató, Dörner Emil gyáros és ifj. Vas Gusztáv, gyáriparosok szövetségének titkárja képviselte. A tárgyalások nagyon rövid ideig tartottak. A gyáriparosok szövetségének vezetősége kijelentette, hogy nem tárgyal közvetlen a munkássággal, mert a kollektív szerződés felmondása nem történt szabályszerűleg. A munkásság erre kijelentette, hogy a tárgyalások lefolytatására hatósági közreműködést kér. A munkásság képviselői ma délelőtt be is nyújtották kérelmüket Popescu munkáigvívő főfelügyelőhöz, amelyben békéltető bizottság egy behívására tesznek javaslatot.

Székrekedés. Tauffer tanár, a nagy hírű budapesti orvos bizonyítványa tsnusítja, hogy a „Ferenc József” keserűvizet a legjobb sikerrel rendeli.

Középeurópa békéje.

(Francia kételkedés a velencei egyezményben.)

PÁRIS. A Libre Parole meglehetősen szkeptikusan ír a velencei megegyezésről. Kétségbevonja, hogy ebből a diplomáciai sikerből politikai siker lesz. Kétségesnek tartja, hogy a magyar kormány le tudja győztesíteni a felkelőket. A magyar kormányt kötelezték, hogy a területet kiirtse, de újból csapatokat küld oda, hogy legyőzze az olasz diplomáciát. Csak az alkalmat várja a bosszura. A szövetségeseknek nem állanak csapatok rendelkezésükre, hogy azokat odaküldhessék. Azt hirdetik, hogy a felkelők szétoszlanak egyetlen csendőrszázalaj felügyelete alatt, a mely a szövetséges hatalmak képviselőinek parancsnoksága alatt áll.

MILANO. Gróf Bánffy Miklós magyar külügyminiszter nyilatkozott a Corriere della Seranak Nyugatmagyarországról. Ha a megegyezés létrejön, elegendő lesz a józan érvelés, hogy meggyőzzük a lelkes hazafiakat, akik hazájuk megvédésére siettek. A magyar kormány el van tökévelve, hogy becsületesen örökös az általános béke felett, amely Magyarországnak éppen oly szükséges, mint Középeurópának.

Sakk-mester-verseny Londonban.

(Ötezer angol frank a díjakra.)

LONDON. A brit sakkszövetség ez ideig malverni kongresszusán a brit bajnokságot Yates F. D. nyerte 9 egységgel, második Thomas 8, a harmadik és negyedik dijon Michell és Wainwright osztottak 7 ponttal. A szövetség által kezdeményezett nemzetközi sakkszövetség ügye — mint évekkel ezelőtt — most sem jutott dűlőre. Eddigél csak az amerikai Egyesült Államok, Olaszország, Svájc, Hollandia, Belgium és Franciaország sakkszövetségei jelentették be belépésüket. A British Chess Federation vezető emberei most újabb nagyszabású terv megvalósításával foglalkoznak. A jövő évre Londonban nemzetközi meghívási versenyeket terveznek, ami annyit jelent, hogy a mesterek nem nevezhetnek szabadon, hanem csak a meghívottak vehetnek részt. Az angol fővárosban huszonnégy éve rendezték utoljára versenyt. Lasker volt első, megelőzve Maróczy, Pillsburg és Janowski mestereket. A tervbe vett mesterversenyre tízennyolc mestertárszót hívnak meg. Nagy-Prittania öt legkiválóbb játékosai Burn, Blackburne, Yates, Scott és Thomas mestereken kívül Ausztrália, Britt-Afrika, Britt-Amerika és India bajnokai bírnak jogcimmal. A verseny célja, hogy az angol reprezentáns játékosok a külföldi mestereket való erőviszonyait tisztázza. A verseny díjalapjára mintegy 5000 font sterlinget irányoztak elő. A kilenc külföldi helyre kombinációba jönnek a következők: Capablanca (Amerika), Lasker dr. vagy Teichmann (Németország), Rubinstein vagy Aljechim (Oroszország), Maróczy vagy Breyer (Magyarország), Euwe (Hollandia), Vidmar dr. (Jugoszlávia).

Réti vagy Spielmann (Ausztria), Duras (Csehszlovákia.) Egyidejűleg a nemzetközi Ladies Invitations Tournament (hölgyek meghívási versenye), ugyancsak Minor Tournamentéet (főverseny) tartanak.

HIREK.

Recepciók a királynál.

A prefektúra közli a következőket: (Felségeik a király és királyné látogatása alkalmával tartandó recepciókra szóló meghívások összeállítása végett, nehogy az illetékesek kihagyassanak a listából, a megyei és városi prefektúra felhívja az összes hatóságokat, iskolákat, felekezeti, jótékonyági egyesületeket és társulatokat, a közélet összes előkelőségeit, a nemzetiségek képviselőit, a kereskedelem és ipar képviselőit, valamint a helyi lapok igazgatóit, hogy sziveskedjenek közölni a prefektúrával az őket képviselőik neveit azon célból, hogy részükre meghívók küldethessenek.

— **Bejelentési összeírás.** E hó 24-én hétfőn összeírás végett jelentkezni tartoznak: I. rendőrkerületben: Str. Marasesti (Kossuth-utca, Holtmarostól Dezseffy-utcaig.) II. rendőrkerületben: Str. Petru (Péter-utca), Piata Sf. Sava (Kelemen-tér) és Piata Luptei (Szt. Péter-tér). III. rendőrkerületben: Str. Sava Raicu (György-utca).

— **Török-görög béke előtt.** Páris. Gunarisz görög miniszterelnök a görög külügyminiszterrel Párisba érkezett. Hír szerint Görögország hajlandó a béke alapjául elfogadni a sevresi szerződést és Szmirnából a görög hadsereget visszavonni, mielőtt a törökök a békeszerződés végrehajtására biztosítékokat adnak.

— **Eljegyzés.** Déllia Jolán, Vinga és Karagyena József, Arad jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

— **Házasságok.** Toth Feri és Páll Olga folyó hó 22-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett).

Dr. Werner Sándor és Halmi Ili házasságot kötöttek.

— **Új divatlapok érkeztek Kerpéhez.**

— **Új biztosító tudakozó iroda.** Piblinger Ede biztosítási titkár, k Aradon ily minőségben tíz év óta működik és úgy a nagy közönség, mint a kereskedő világ bizalmát bírja, egy biztosítást közvetítő irodát nyitott a Strada Eminescu (Deák Ferenc-u.) 40a alatt. Tekintettel arra, hogy a miniszteri rendelet értelmében az összes külföldi biztosító társaságok kötelesek e hó 27-én hazai társaságoknak kell átadniuk, ezen ügyekben fenti iroda mindennemű felvilágosítással díjmentesen szolgál és előnyös ajánlataival módjában van a legelőkelőbb hazai társaságoknál köteleseit elhelyezni. Ugyanott fordítások irodalmi nyelven eszközöltnék.

Mennyi aranya van a világnak?

(Husz dollár egy unca arany. — Amerika aranyfeleslege.)

Amerika a háboruban olyan hatalomra tett szert, hogy Angliának és Franciaországnak a pénzülcen korlátlanul uralkodó nagyságát is teljesen háttérbe szorította. Ha ma kölcsönre van szükség — bizonyos, hogy Amerikában kísérlik meg annak megszerzését, de természetesen a kölcsönért súlyos kamatot kell fizetni, igen gyakran 8 százalékot, vagy még annál is többet és a mai gazdasági helyzetben a pénzt kérőknek minden feltételt el kell fogadniuk. Még a legtöbb aranyat termelő államok arany mennyiségének legnagyobb része is az Egyesült Államokba kerül. 1920-ban Anglia harminc millió font sterlingnyi aranyat kapott kerek számban a délafrikai aranybányákból de ebből nem kevesebbet, mint 50 millió arany dollárt kellett Amerikának leadnia.

Ezenkívül a világ aranytermelése is tetemesen csökkent. Amíg az aranytermelés 1913-ban 693.000 kg. és 1916-ban 683.000 kg. volt, addig 1917-ben 631.000 kg.-ot és 1918-ban már csak 573.000 kg.-ot tett ki. De az arany talán az egyetlen termelőanyag, amelynek hivatalos ára nem emelkedett. Az aranytermelő ugyanis ma éppen úgy mint azelőtt egy unca aranyért csak husz dollárt kap ellenértékül a szövetségi kormánytól. Ilyen körülmények között az Unió kényel-

— **Négy nap lakáshivatal nélkül.** Az aradi lakáshivatal rövid időn belül immár a harmadik helységbe költözik. A hivatal új helyisége az Aosev. palotában a városi adóhivatal volt helyeiben lesz. Az ügymenetet rendkívül meg fogja könnyíteni, hogy a hivatal hat szobát kap, miáltal a felekkel való érintkezést és a hivatalnokok zavartalan munkáját megkönnyítik. A költözködés miatt és azért, mert a lakáshivatal kettéosztása következtében új könyvek vezetése vált szükségessé, a lakáshivatal négy napon át feleket nem fogad. A lakásbizottság legközelebbi ülése szerdán délután lesz, amikor igen sok ügy fog tárgyalásra kerülni.

— **Az értékebecslő bizottság.** Az aradi pénzügyigazgatóság értesülésünk szerint az értékebecslő bizottság november 3-án kezd meg működését.

— **Bazár divatlap kapható Kelet hírlapirodában.**

— **Egy volt képviselő éhség-sztrájkja.** Pécs. Dr. Hoffmann Ottó volt magyar képviselő, akit a Baranya kiürítése után a magyar hatóságok letartóztattak és látogatás miatt vizsgálatot indítottak ellene, a börtönben több napos éhség-sztrájkot rendezett. Hoffmann nagyon megviselte a koplalás, s ezért a sztrájkot abba hagyta.

mesebbnek találja a külföldi arany megszerzését és ezt annál könnyebben teheti meg, mert a háboru következtében Amerikának 10 milliárd dollár követelése támadt, amely összegnek legnagyobb része az antantállamokat terheli.

De mivel az európai termelés még távolról sem kielégítő, az egész világon uralkodó gazdasági válság következtében és mivel az Unió nagy vámdíjtételei a bevitt amugy is megnehezítik, éppen azért azok az államok, amelyek pénzük további elértéktelenedését a dollárral szemben meg akarják akadályozni, inkább aranykészletüket engedik át Amerikának. Így aztán megérthető az Amerikába irányuló aranyözön. — Az aranybehozatal számszerűen kitett 1920. októbertől 1921. márciusáig 1.2 milliárdot a háboru évében pedig közel 3 milliárd aranyárka volt. Már a háboru előtti évtizedben is az Egyesült Államok aranykészlete addig még csak nem is sejtett méreteket öltött. 1907-ben 28 milliárd aranyárkára becsülték az egész földkerekség aranykészletének egyötödét. Időközben ez a mennyiség természetesen tetemesen emelkedett. Az Egyesült Államok aranyfölöslege következtében olyan világhatalommá lett, amellyel döntően uralhatja a gazdasági helyzetet az egész világon.

— **A pécsi zászlóbontás.** Pécs. Az új egységes magyar kormányzópart zászlóbontó gyűlésén a kereszténypart nevében Heller István, a disszidensek megbízásából Czettel Jenő, a Rubinek-csoport részéről pedig Rubinek Gyula bejelentették, hogy gróf Bethlen István miniszterelnököt cselekvéseiben támogatják.

— **Mit kapott Lengyelország?** Páris. A Le Journal megállapítja, hogy Lengyelország Felsőszilézia kettéosztása által a terület 48 százalékát 930 ezer lakossal kapta meg, azonkívül megkapta az iparterület széntermelésének 82 százalékát, a koksztermelés 51 százalékát, a vastermelés 55 százalékát, az acélttermelés 60 százalékát és az összes horganybányákat.

— **A Beregszász-kényszer-egyezség.** Az aradi törvényszék a Beregszász Lajos aradi szücs és neje elleni kényszer-egyezségi ügyben a 30 százalékos egyezséget végzésileg jóváhagyta, miután a hitelezők nagy többsége azt elfogadta.

— **Nyugalom Lissabonban.** Páris. Lissabonból ideérkezett jelentések közlik, hogy az új portugál kormány megalakulása után proklamációt bocsátott ki, amelyben elítéli a gyilkosságokat és kijelenti, hogy a tettesek bünhődni fognak.

Lissabonban teljes a nyugalom, a várost erős katonaság szállta meg.

— **Lingauer Albin — főszerkesztő.** Budapest. A Vasvármegye című lap felelős szerkesztője Lingauer Albin nemzetgyűlési képviselő lemondott felelős szerkesztői állásáról és a lap főszerkesztője és vezércikk írója lett.

— **Ante országos nagy kerékpár versenye** október 23-án d. u. föl 3 órai kezdettel a vár alában. Katona zene: Belépti díj: 10, 5 és 2 Lei.

— **Razzia Dragicru defektlvönő** és Giurgiu rendőrkapitány vezetésével tegnap este nagyszabású razzia tartott az aradi államrendőrség. Végigjárták az összes kávéházakat, vendéglőket és szállodákat. A razzia meglepő eredménnyel járt, mert 16 férfi és 3 nő tartóztattak le. A letartóztatottak közül többen rovtomultak. A rendőrség a Transylvánia kávéházban azonkívül letartóztatott egy hat tagból álló társaságot, amely tiltott hazárdjátékokat játszott. A rendőrség a kasszát le foglalta és a hazárdjátékosokat beszállította a rendőrségre.

— **Incidens a lakáshivatalban.** Hír adunk arról az incidensről, amely egy hírlapíró és Crisnic lakáshivatali titkár között lefolyt, s amelynek folyamánként jelentés érkezett dr. Robu János főpolgármesterhez. Ma bennjárt szerkesztőségünkben Crisnic lakáshivatali titkár, aki elmondotta, hogy közvetlen hivatali főnökétől azt a szigorú utasítást kapta, hogy senkinek se álljon rendelkezésére, mert fontos és sürgős a lakáshivatali átszervezésre vonatkozó előkészítő munkátokat kell végeznie. A kérdéses időben rengeteg ember tolongott hivatali szobájában, akiknek az utasítás értelmében nem adott felvilágosítást. Ekkor fordult hozzá egy ur, akiről csak később tudta meg, hogy hírlapíró s természetesen neki sem adhatott felvilágosítást. Ebből szövevény keletkezett. Minthogy fontos és állandó munkája közben állandóan zavariák, idegei felmondták a szolgálatot s így történhetett meg, hogy kissé hangosabban válaszolt az érdeklődőnek.

— **A stabilitéskézelői tanfolyam** f. hó 24-én kezdődik a fa- és fémipariszkolában. Beiratkozni lehet hétfőn és kedden 5-6 óra között.

— **Meglopták a német birodalmi levéltár titkos aktáit.** Berlin. A birodalmi levéltárban hosszabb idő óta észlelték, hogy titkos akták tűnnek el. A bünygyi rendőrség most kézrekerítette a tolvajt egy irnok személyében, aki bevallotta, hogy a múlt hónap óta tízszer surrant be az állami levéltárba és ellopta azokat az aktákat, amelyekről úgy hitte, hogy érdekelné fogják Németország volt elleneségeit. Beismerte azt is, hogy a Berlinben megjelenő Freie Presse című szenzációhajhászó új lap szerkesztője vette rá az aktalopásra, akitől minden egyes okmányért terjedelem szerint 100-200 márkát kapott.

— **A német jóvátétel revíziója.** London. Kem Worlhy az angol alsóházban a következő javaslatot terjesztette elő: A ház kimondja, hogy a békeszerződés és a békeszerződésből folyó egyezmények által a Németországra rótt fizetések hátrányosak a világgereskedelmre. Tehát ama nézetének ad kifejezést, hogy a helyzet revíziójának ideje elérkezett azzal, hogy fenntartja, hogy Németország minden lehetségest megad a feldűlt franciaországi területek ujjaépítésére.

— A megyei prefektúra felhívása. A megyei prefektúra felhívja a Zsidó Jótékony Nőegyletet, a Jótékony Nőegyletet és az Erdélyi és Bánáti Hivatalkók Egyletét, hogy a prefektúrához beadott kérvényeikhez kísérő iratok mellékelése és felülbélyegzése céljából küldjenek egy-egy megbízottat.

— Csata hadiék szalójában. Az örültek világából. Külön hálószoza. Mézeshelek. Nem ezt akartam. Telefonáltam! Temetésen voltam. Te kedves kávéház. Egy hét meséje. Az este szomszédjai Régi dallam — új szöveg. Tréfás apróhirdetések. stb. című szenzációs cikket közöl az „Aradi Fáklya” mai legújabb száma.

— A bajor exkirály halála. München. A bajor exkirályi családhoz Horthy magyar kormányzó megleghosszú részvétlétvirata érkezett, amelyben a magyar nemzet gyászának ad kifejezést Lajos exkirály elhunytá alkalmából. Az exkirály helyettesét a müncheni dom kriptájában helyezik el.

— A dollárkirálynő hercegi férje. Ősrégi francia hercegi családot aranyozta meg ismét címerét a kitűnő valutájú amerikai dollárokkal. Crossel herceg vezette a franciaországi Uzésben oltár elé Gordon Evelin kisasszonyt, akinek apja a newyorki multimilliomosok egyike. Az ifjú völgyény 24 éves és Uzés hercegének unokája.

— Halálozások. Balcer György aradi lakatosmester október 21-én meghalt. Az elhunytat kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése 23-án délután 3 órakor lesz a Strada Dorobantilor (Urban Iván-utcai) házból. — Nagy Károlyné október 22-én elhunyt. Temetése 23-án délután 4 órakor lesz a Strada Clului Muresului (Alsómarospart) 3. szám alatti házból.

— A herceg nevelt fia öngyilkos. Budapest. Herceg Porcia Aladár nevelt fia Takács Béla, a magyar nemzeti hadsereg 21 éves hadapród-örömlere ideghaj miatt agyonlőtte magát.

— A tudós özvegye. Budapest. Xantus Jánosnak, a hírneves magyar tudósnak özvegye Miskolcson trafikengedélyt kapott.

— Kékszakáll-kisasszony Japánban. Tokio. Valóságos tömeggyilkos került most a japán igazságszolgáltatás elé egy Koneki nevű japán hölgy személyében, aki igen jó tókioi családból való. A kisasszony 18 férfit ölt meg gyilkos méreggel, miután előzetesen magas díjjal valamennyiök életére biztosítást kötötte a maga javára. Első áldozata a nővére férje volt, akibe beleszerelt. Kiszemelt áldozatait rendszerint egy teaházba csalta, ahol méreggel kevert bort itatott velük. Csak a tizenharmadik gyilkosság után fedezték fel, hogy a lirokzatos haláleseteknek ő az előidézője. A Kékszakáll-kisasszony most börtönben ül.

— Csak maximális áron árusíthatók a petroleum-termékek. Az aradi kereskedelmi és iparkamara felhívja a petroleum termékeket árusító kereskedők figyelmét arra, hogy az érvényben lévő 45978 számú kereskedelmi miniszteri rendelet értelmében — megjelent a Monitorul Oficial 1921. augusztus 18-iki számában — a petroleum, a könnyű benzín, a benzín, a benzol, a benzol száma, a Diesel motorokhoz való motorin, a paraffin, a szénolaj, a vasolaj és hasonló termékek csak a fenti számú rendeletben megállapított maximális áron árusíthatók. Az ilyen termékek elárúsításával foglalkozó kereskedők a „Soc. an. pentru dis-

tribuirea produselor petroliului” utján (Bucuresti, Boulevardul Carol I.) fedezhetik szükségletüket a kereskedőkre megállapított maximális áron. Bővebb felvilágosítást az érdeklődők az iparkamaránál nyerhetnek.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Zürichi nyitás: Berlin 305, Newyork 538, Milánó 2110, Prága 565, Budapest 70, Zágráb 175, Bucuresti 395, Varsó 12, Bécs 30, osztrák lebelvegzett korona 21.

Zürichi zárlat: Berlin 320, Newyork 541, Milánó 2130, Prága 565, Budapest 75, Zágráb 175, Bucuresti 390, Varsó 12, Bécs 30, lebelvegzett osztrák korona 22.

Budapesti magánforgalom: Dollár 734, sokol 775, leu 565, márka 472.50, dinár 1000, osztrák korona 23.75, Napoleon d'Or 2200.

Eladott aradi ingatlanok.

Duma J. és neje eladták a Str. Cosbuz (Wesselényi-utca) 43. számú házat 70.000 leiert Adusz-Aczél Száva és nejeinek. — Scherhag Aranka és Margit eladták a Str. Anton Mocioni (Orczy-utcai) ingatlanokat 95.000 leiert Rosenzweig Jenő és nejeinek. — Pánek Venczelné és tulajdonostársai eladták a Purgly L.-né utca 136. számú házat 18.000 leiert Róth Fülöp és nejeinek. — Bíró Margit eladta a Sága Str. Constantin Brancoveanu (Koszoru-utca) 3. számú házat 10.000 leiert Frisch Ignác, Frisch Lajos és nejeinek. — Özv. Grosz Józsefné eladta a Str. Veche (Uj-utca) 8a) számú házat 20.000 leiert Bodalik Gyula és nejeinek. Busák József és neje eladták a Strada Nicu Filipescu (Flórián-utca) 5. sz. házat 19.000 leiert Waldmann Izidor és nejeinek. — Albert Sándor és neje eladták a Str. Sava Raicu (György-utca) 32. sz. házat 18.000 leiert Nagy Pál és nejeinek. — Özv. Konvalina Ferencné és tulajdonostársai eladták a Str. St. George (Dezső-utca) 14. sz. házat 34500 leiert Ekes József és nejeinek. — Dávid Romulus és neje eladták a Str. Rahovei (Mihály-utca) 86b. sz. házat 20000 leiert Ardelean Györgynek. — Haber Sámuelné és Hermann Bernálné eladták a Str. Ep. R. Ciogaria (Vécsey-utca) 12. sz. házat 87000 leiert Hollerbach Mátyás és nejeinek. — Czinner Péter és neje eladták a Str. Popescu 9. sz. házat 55000 leiert Donát Arkádie és neje, Ioanovics Emilia és Dehelean Virgínek. — Dr. Magyary Lászlóné és tulajdonostársai eladták a Str. St. George (Dezső-utca) 8. sz. házat 57000 leiert Kollár Erzsébetnek. — Kloss József eladta a belváros Tehén-utca 2. sz. házat 8000 leiert Antal Györgyének. — Özv. Csikós György né és tulajdonostársai eladták a Str. Abatorului (Vágóhid-utca) 22. sz. házat 14000 leiert Borbély József és nejeinek. — Pintér János és neje eladták a Bethlen-utca 5. sz. házat 20000 leiert Gémes Jánosnak. — Cseh Károly és neje eladták a Str. C. Leucutia 10. sz. házat 24000 leiert Gábor János és nejeinek. — Löwin Jenny eladta a Str. Unirea 45. sz. házat 206.000 leiert Kornis Zsigmond és Mártomnak. — Koplik Alajos és neje eladták az Apafy Mihály-utca 11-11a. sz. házat 33000 leiert Toubert József és Mária Fannynak. — Tóth István és neje eladták a Szeget-utca 27. sz. házat 20000 leiert Ruzs Mihálynak. — Özv. Popovics Dónesné és tulajdonostársai eladták a Str. Mana de aur (Aranykéz-utca) 21a. sz. házat 12000 leiert özv. Zubreczky

Sándornénak. — Kovács György és neje eladták a Strada Gheorghe Lazar (Baros Gábor-utca) 29. sz. házat 26000 leiert Kotró Péter és nejeinek.

— Előadás az adóvállomásokról. Vasárnap délelőtt 10 órakor Serb Sándor az adóhivatal főnöke előadást tart a városháza nagytermében az Aradi Kereskedők Köre felkérésére kereskedőknek, iparosoknak és az érdeklődő nagy közönségnek az új adó rendszerről és a december 1-ig benyújtandó vallomások kiállításáról. Az előadás a vallomási ívek kérdéseiből indul ki, s megériését könnyíti, ha a hallgatók a vallomási ívet maguk előtt tartják.

— A takarmány maximális ára. A polgármesteri hivatal a takarmány árakat a következőkben állapította meg: széna 1.10, lucerna 1.10, lóhere 1.10, buzaszalma 45, árpa- és zabszalma 60, borsó-, bab lencseszalma 35, kukorica koró 45 lei. A kik tullepik az árakat, árdrágítást követnek el, a törvény szerint szigorú büntetésben részesülnek. Az árak a mai napon lépnek érvénybe.

— Belga tőkével állítják fel a lengyel jegybankot. A legrosszabb valutájú európai ország kormánya, a lengyel kormány, mint Lembergől jelentik, egészen szokatlan lépésre határozta el magát, hogy Lengyelország teljesen lezűllött pénzügyviszonyait legalább részben rendezhesse. Az új lengyel állam jegybankját nem saját, hanem belga tőkével fogják felállítani. A bank alapítókéje egymilliárd belga frank lenne, amelyet az államingatlanokra bekebeleznének. A lengyel pénzügyminiszter az erre vonatkozó tárgyalások végett Brüsszelbe utazott.

— Budapesti értéktőzsde. Budapest. Az értéktőzsdén tegnap a fontosabb papírok kurzusa a következő volt: Angol-Magyar Bank 725, Földhitelintézet 2625, Magyar Hitel 1790, Forgalmi Bank 465, Leszámloló Bank 740, Osztrák Hitel 640, Kereskedelmibank 6850, Concordia malom 3175, Gizella malom 2050, Beocini 6025, Általános Köszén 8900, Salgótarjáni 6050, Urikányi 6100, Ganz-Danubius 32800, Ganz-Villamossági 5600, Rimamurányi 2470, Schliek 1190, Baróti 1260, Egyesült Izzó 875, Magyar Cukor 14900, Brassói 4010, Egyesült Fa 615, Nasioi 13250, Neuschloss 785, Országos Fabank 1280, Rézbányai 2700, Viktoria 745, Zabolai 3700, Adria 7150, Közúti Vasut 1100, Déli Vasut 1320, Államvasut 3150.

— Clearing-forgalom a román poszán. A bucarestii központi postaigazgatóság közli, hogy postai utalványforgalmát nemsokára teljesen újjászervezik. Az utalványrendszer helyébe külföldi mintára clearingrendszert fognak meghonosítani.

A szerkesztésért
KAROLY JÓZSEF
felel.

LEGUJABB.

Károly király Sopronban.

Budapest. Sopronból hivatalosan jelentik, hogy Károly király tegnap pénteken oda érkezett. A magyar kormány álláspontja e váratlan eseménnyel szemben az, hogy Károly király az 1920. évben hozott törvények értelmében az uralkodói jogok gyakorlását Magyarországon át nem veheti és el kell hagynia az ország területét. A magyar kormány ebben az irányban megtette a szükséges intézkedéseket.

NYILTER.

Özv. Balcer Györgyné szül. Jasek Borbála mint mélyen sújtó hitves a maga, úgy az alólítottak, valamint számos rokon, ismerős és barátai nevében is mélyen meztört szívvel szomoruan jelenti a felejtethetlen jó férj, illetőleg testvér, sógor, nagybácsi, rokon és jóbarát

Balcer György lakatos mester

f. évi október hó 21-én reggel 8 órakor, életének 58-ik s a legboldogabb házasságának 28-ik évében, hosszsz szenvedés után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytat.

Az Istenben boldogult földi maradványai f. hó 23-án, délután 3 órakor fognak a Strada Dorobantilor (Urban Iván-utca) 20. sz. szűt házból a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint a helybeli alsó temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytak lelki üdvéért október hó 31-én, délelőtt 10 órakor fog a helybeli főtiszt. Minorita-atyák szentegyházában az egok Urának bemutatni. Pihenése csendes, drága emléke mindörökké áldott legyen!

Arad, 1921. október hó 21-én.
Balcer Béla, Balcer Ilona férj, Jozsv Miklós né, testvérei. Balcer Béláné sz. Vlatt Teréz, Jozsv Miklós, Sütő István és neje sz. Jasek Anna, özv. Papp Jánosné sz. Jasek Josefa, Stibich Gusztáv és neje szül. Jasek Mária, Szobota Nándor és neje szül. Jasek Györgyné, Várady József és neje szül. Jasek Vilma, Nádrai Mihály és neje sz. Jasek Ilona, Torma Lajos és neje sz. Jasek Irénke, Jasek Viktor, Jasek József, sógorai, illetve sógoronói. Özv. Mártány Gyuláné sz. Balcer Mariska, unokatestvére. Balcer Etuska, unokahuga. És az összes rokonság. 10588

Varga Imre utódai, „Szent Margit” első temetőjei intézete. Arad, Boulevard Regina Maria (Andrássy-ter) 13.

„Joan Limbeck si Filii” Arad Fabrica de costituri de metal si intreprindere de inmormantari. Plata Avram Iancu (Szabadság-ter) 22. Színház-épület.

Nagy Károly, áll. tanár és gyermekei Neill férjzett Szűcsy Sándorné, Stefánia Remig, unokái: Sándor, Melike, fivére Stefan Lajos, valamint a további rokonság mély fájdalommal tudatja, hogy szeretett jó hitvestársa, a jó anya, illetve anyós, nagyanya és testvér

Nagy Károlyné szül. Stefán Margit,

f. évi október hó 22-én, reggeli 5 órakor, életének 53-ik évében jobblétré szenderült.

Drága halottunkat f. hó 28-án, délután 4 órakor kísérik, az str. Malul Muresului (Alsómarospart) 3. számú gyászszobából, a felső temetőbe.

Az engesztelő szent-mise áldozat a boldogult lelki üdvéért, folyó évi november hó 8-án, reggeli 9 órakor lesz a főtisztelendő Minorita-atyák szentegyházában.

Pihenj csendesen drága halottunk!

Arad, 1921. október hó 22. 10582

BUCURESTIBE

utazik ma este futárunk, utlevelék láttaozását közismert pontossággal intézzük.

„KELET“ hirlapiroda.

Cser- és bükkhasáb tűzifát

waggontételeként és ölenként legolcsóbban szállít: oo

Szimányi Testvérek

oég. Calea Radnei (Radnai ut) 27-31. sz.

Telefon sz. 122.

Fűrészelést és házhoz szállítást legolcsóbban vállalunk. 4074

Női divat kalap-salonomat,

mely 18 éve fennáll, visszavonulás feletán eladni kívánom, melyet hajlandó vagyok teljes egészében lakással, szalonberendezéssel, dolgozó szobával, nyers árukészlettel és feldolgozott kész kalapokkal együtt eladni. Esetleg a berendezés és az áruaktár külön-külön is

Grünblatt Antonia,
Piata Avram Iancu II. 4000

LEGUJABB

eredeti francia kosztüm kabát, ruha és szőrmemodellék **HOLZER**

divatáruházában: 10796

Budapest, IV, Kossuth Lajos-u. 9. sz.

Radio Hirdetés Iroda 1531.

METEOR Palagyár R.-T.

Fugyivásárhely, (Biharmegye).

Ajánlja elsőrangú Hatschek-gépen készült cellulose-mentes asbest palagyártmányait. A jelenkor elismerten legjobb fedőanyag: tűzbiztos, tartós, könnyű és tetszetős. 4098

Tűzifa

Első minőségű bükkhasáb tűzifa olcsó árban **KAPHATÓ** az 3979

Aradi Faipari Vállalat

Piata Stefan Cel Mare (Béla-tér)

fakereskedésében. :-

GRAF SÁNDOR

építész

ARAD, Str. IOAN KALVIN Nr. 12.

Elvállalja a magas építészeti terén előforduló mindennemű építkezéseknek u. m. bér és magánházak, templomok, gyárak, gazdasági épületek, valamint kripták és síremlékeknek a modern igényeknek megfelelő — tervezését és szakszerű kivitelét, a legjutányosabb árak mellett. 4078

Viszketeg, sömör, bőrkiütés

esetén vásároljon egy tégely közismert **Dr. Flesch-féle** 4058

SCABOFORMOT

hatása biztos, szagtalan, a ruhát nem piszkítja. Próbátégely 8 Lei, nagy tégely 12 Lei, családi tégely 20 Lei. Hozzávaló Scaboform hintó por 4 Lei. Kapható minden gyógyszerárban. Főraktár viszont eladók részére is. **Kain Imre Angyal** gyógyszer-tára (volt Ring) Arad, Calea Banatului I. (Asztalos S.-u) (Szabadság-tér) sarok.

Értesítés!

Tisztelettel értesítem a n. é. hölgyközönséget, hogy gyermek-ruha szalonomat kibővítettem és angol és francia női toalettek készítését is vállalom a legkényesebb izlésnek is megfelelően szolid árak mellett. Szives pártfogást kér: 11158

Özv. Engel Zsigmondné

Bulev. Carol I. (Erzsébet-körut) 5.

SOC. ANON. PENTRU INDUSTRIALA LEMNULUI

FAIPARI RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

„SLAVONIA”

FORNÉR-GYÁRRAKTARA

Bucuresti * ARAD * Oradea-Mare.

STADA BANATULUI

(ASZTALOS S.-U)

4551

NO. 6-7.

ÓRIÁSI VALASZTÉK!

GYÁRI ÁRAK!

„ASTRA”

bucuresti román biztosító és viszontbiztosító társaság Arad és Hunyadmegyékre kiterjedő főügynöksége :-

ARAD, Bul. Regele Ferdinand (József főherceg-ut) 19., I. emelet.

A társaság alaptőkéje 5 millió lei. — A társasággal összekötöttesben álló viszontbiztosítók alaptőkéje az egymilliárd frankon felül áll.

A társaság vezetői:

Elnök: C. J. Balaceanu-Stolnoi, nagybirtokos, volt szenátor, stb. Alelnökök: C. Banu, képviselő stb. P. Neguleson, tanár, v. képviselő stb.

Az igazgatóság tagjai:

Em. Antoneson, tanár, volt képviselő. Dr. N. J. Angeleson, volt képviselő. V. V. Malteziannu, v. képviselő, nagybirt. D. Neguleson, tanár, volt képviselő. General A. Valtoianu, volt-miniszter. Dr. C. B. Malteziannu, a „General Banca Sind. Agricole lalemita” igazg., a „General Ministerul de finantie” volt titkárja, volt képviselő stb. J. Mayer, a „Banca Comerciala Romana Craiova” volt h. igazgatója. J. Birenberg, ügyvéd. „Soc. Anon Rom. de financiare” delegátusa. Sima Niculeson, ügyvéd, volt képviselő. Viotor N. Popp, ügyvéd, nagybirtokos. Max Steinhart, nagykereskedő. Ing. V. Stanoceanu, nagybirtokos.

Vezetőigazgató: A. Davidoglu, Matematica la Universitate, Asigurari la Academia de Inalte studii Comerciale si industriale tanára.

A vezetésem alatt álló főügynökség elfogad élet-, tűz-, betörés- és mindennemű biztosításokat a legelőnyösebb feltételek mellett. — Társasagunk kartelen kívül áll és az alapon módunkban van az olyan társaságoknál megkötött tűzbiztosításokat, amelyeknek működését a minisztertanács ez évi október 27-től kezdődőleg megszüntette, — előnyösebb feltételek mellett átvenni.

A közönség figyelmét különösen felhívjuk kitünően kombinált életbiztosítási feltételeinkre, amelyet egyetlen társaság sem nyújthat.

Ügynökök magas jutalék és fixfizetés mellett felvétetnek. Teljes tisztelettel: **Tasch Gusztáv** a főügynökség vezetője.

FIGYELED ?

Leggyorsabb eladás! Legnagyobb vevőkör!

SZIRMAI adásvevési és hirdetésfelvételi irodája Str. Tribunal Axente (Damjanich-utca) 14. — Fűszerüzletek ital-méréssel, trafikokkal, házzal és ház nélkül lakással vendéglők kávéházak, pékségek élelmiszerüzletek stb. lakással 5000 leitől feljebb. — Bérházak, magánházak, belvárosban, üzlethelyiségek uriakok, szőlők stb. — Fekete egész rövid zongora Redingot-öltöny, smoking, női kabátok, 39-es új női sárga cipő Perzsa-szőnyegek, festmények, 108 éves meszterhegedű, gramofonok Kodak felszereléssel. Megtekinthetők nálam. Díjtalan felvilágosítás 8-12-ig és 2-7-ig. 11204

Primaria orasului cu drept de municipiu Arad.

7712-1921. prim.

HIRDETMÉNY

Arad város kulturpalotájánál november hó 1-én üresedésbe jövő megfelelő fizetés, valamint természetbeni lakásfűtés és világítással díjazott gépészi állásra pályázatot hirdetek s felhívom mindazon gépészi vizsgával bíró egyéneket, kik a központi fűtési teendőikben jártassággal bírnak hogy képesítésüket igazoló okmányaikkal felszerelt kérelmeiket hivatalomhoz 3 napon belül nyújtsák be.

Arad, 1921. október 20.

Dr. Robu, polgármester.

Keskenyvágányu vasutak.

:- Erdő-, bánya-, gazdasági- és iparvasutak felszerelése: :-

A Győri Waggongyár Angol Magyar Bank R.-T.

keskenyvágányu vasuti gyártmányainak kizárólagos eladása keskenyvágányu vasutosztálya. Romániai képviseltek: Arad, Geirlinger és Böhm okl. mérnökök, Str. Eminescu 5. :: Cluj (Kolozsvár) Erdős Mór okl. mérnök. 11099 Építés!

Legjobb minőségű TEA és RUM

oo kapható oo

Vojtek és Weisz drogueriarban ARADON. 4143

MEGJELENT az Erzsébet Könyvnyomda R.-T. kiadásában. Dicsősanmartin-Dicsőszentmártonban Erdély egyedüli

III. oszt. Olvasókönyve

a Felekezeti Tanács megbízásából szerkesztették Péter Károly, Tóth Irma és Dr. Mezey Mihály. Magában foglalja a beszéd és értelemgyakorlatot, a nyelvtan teljes anyagát és földrajzi ismereteket. :- Ara: 12.- Lei.

Női divatterem.

Ajánlom a hölgyközönség figyelmébe, angol, francia divattermet, hol a legújabb divatu kosztümök, felső kabátok, estélyi és gyermekruhák a legkényesebb izlést is kielégítően, gyorsan és jutányos áron készülnek. — Ugyanott uri leányok részére szabászati tanfolyam, hol saját részükre varrhatnak! Beiratkozás bármikor. 4118

Virágh Sándor, angol, francia nődivatterem, Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 13.

JEANETTA MOHR vizsg. fogtechnikusnő. Arad, Luther-tér 1. Fog FOG 10611

Segéd,

aki a román nyelvet bírja, azonnal vagy elsejére felvétetik

Bársony Andor

cégnél, harisnya-, kötött-, és szövöttáru kereskedő ARAD,

Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 17. szám. 11098

Csodás hatásu arcszépítő és finomító a Földes-féle

MARGIT-CREME

Zsirtalan, ártalmatlan, rögtön szépít. Szeplők, májfoltok, bőrtakák, ráncok, redők, minden bőrbaj párnapi használat után megszűnnek. Az arc rozottsáide hamvas lesz. 10841

Dr. Földes és Hehs Aradon.

235-1921. szánt

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Biharvámegye Mocsirka község határában fekvő püspökmezői birtok Nádasmajorjabeli összes épületek anyagát árverésen eladjuk. Az árverés a helyszínen, Nádasmajorban 1921 évi október hó 29-én délelőtt 10 órakor fog megtartatni. Az anyagok kikiáltási ára 50.000 (ötvenezer) lei. Árverési szándékukon 5000 (ötezer) lei bánatpénzt tartoznak letenni. Az árverés a legtöbbet ígérő azonnal a társulatra ellenben csak a november hó 15-én tartandó közgyűlés jóváhagyása után válik érvényessé. A legtöbbet ígérő az árverés után a bánatpénzt 10.000 (tízezer) leire tartozik kiegészíteni s november hó 30-ig az egész vételárat a társulat pénztárába befizetni.

Erdőhegy 1921. október 19. 4162

Csukay Gyula, s. k. alelnök.

Zsák, zsineg, ponyva, tömlő, előnyös áron **HACKER** TESTVÉREKNEL ARADON

beszerezhető: Iroda: Strada Muresului (Maree) 1.

Mielőtt téli felöltő szükségletét beszerzi, tekintse meg

JULIU PLESZ GYULA

női és gyermekruha áruházát

ARAD, Strada Pirlol Nr. 3.
Vörösmarthy-u. a Színház épület

hátsó bejáratával szemben. 8230

Külön mértékosztály!

Apró hirdetések.

Levelezés.

EGY IDŐSEBB ur szerényen támogatna egy rendes foglalkozású és lakással bíró hölgyet. Ajánlatok „Szerény” jelige alatt. 4163

TOBB MEGJELENÉSÜ független iparos ismeretségét keresi 35 éves elvált asszony. Leveleket „Boldogság” jeligére a kiadóba. 4164

SZERÉNY leányt melyik uriember támogatna 300 Leivel havonta. Levelet „Kevés jövedelem” jeligére Wallinger hirdetőjébe kérek. 11159

VIDÉKRŐL jött fiatal hölgy, idősebb uriember támogató barátságát óhajtja. Levelet „Első lépés” jeligére Wallinger hirdetője továbbít. 11157

LAKÁSSAL rendelkező független fess uriaszony korrekci uriember támogató barátságát keresi. Levelet „Salvia” jeligére Wallinger hirdetője továbbít. 11158

Házasság.

HÁZASSÁG céljából szeretne megismerkedni 35 éves iparossegéd oly szerényebb igényű leánnyal, vagy özvegygyel, aki öt önállóítani segítené. „Iparossegéd” című jeligés leveleket Wallinger hirdetője (Földes-patika kapujával szemben) továbbít. 11157

Lakás.

HÁROMSZOBÁS LAKÁSOMAT elcserelem két szobással. Cimeket a kiadóhivatalba kérek. 4153

URI HÁZASPÁR butorozott egy-két szobát keres (esetleg konyhaszámítással.) Választ „Megjegyzés 42” címen a kiadóba kérek. 4086

FIATAL HÁZASPÁR 3-4 hónapra egy, vagy 2 szobás lakást keres fürdőszoba használatával, esetleg teljes ellátással. Belvárosban. Választ „Uri lakás” jeligére kérünk. 4120

Alkalmazás.

VERLÄSSLICHES Fräulein zu zwei Kindern wird gesucht. Adresse Kelet hírlapiroda. 11099

EGY varróleány és két tanulóleány azonnal felvétetik Schäfer Henrik sapkagyárában. 11100

EGY megbízható nő ki gyermek nevelésben, háztartásban varrásban jártas, állást keres. Cím a kiadóban. 4169

PERFECT SZOBALÉANY azonnalra felvétetik Holländer Miksa Str. Cloșca (Szent László-utca) 7. sz. 4154

MINDENES FŐZŐNŐT keresek dr. Drechsler Str. Metianu (Forray-utca) 3. 4156

MINDENES SZAKÁCSNŐT keresek Str. Crisan (Karolina-utca) 5. ajtó 7. 4159

ÜGYES BŐRKERESKEDŐ SEGÉD azonnali belépésre kerestetik jó fizetéssel. Románul tudók előnyben. Schwarz Miksa bőrkereskedő Kisjenő. 4142

DEUTSCHES Fräulein wer französisch gut spricht wird zu 9 Jährigen Mädel aufgenommen. Angenehmes Heim gute Bezahlung. Adresse Administration. 4144

OLCSÓN vállalkok. Kosztüm kabát ruha varrását. Calea Andrei Saguna (Varjassy Lajos-utca) 150. 11157

LENGYEL BUTORGYÁRBAN Bul. Reg. Maria (Andrássy-tér) 21. állandó foglalkozásra, tűzőnök (önálló munkások) felvételnek. Kárpitos üzemmél foglalkoztatottak előnyben részesülnek. 4109

KERESÜNK november 1-szi belépésre két fűszer- és rövidáru szakmában jártas fiatal kereskedő segédeket. Onica és Pavel Kisjenő. 4117

Vétel és eladás.

KIFOGÁSTALAN sziliskin bunda közepmagas, sovány termetre eladó. Cím a kiadóban. 4152

IDEI LÓHERÉT és Incernamagot veszek nagyobb tételben. Ár és mennyiség ajánlat Berreck Viktor Alba-Iulia küldendőké. 4160

BUTOROK olcsón eladók Str. Coasei Kasza-utca) 53. szám alatt. 4155

NÉGY LÓERŐS fekvő stabil benzinmotor, másolóprés eladó. Övár-utca 1. műhelyben. 4157

NÉGY HIZOTT DISZNÓ és egy vadász-kocsi eladó. Strada Vincentin Babes (Kiss Ernő-utca) 6a. 4158

GÉPOLAJ hordoként olcsón kapható Barthmes Viktor Strada Alexandri 3. Telefon 208. 4146

ROSTA UJ elsőrendű gyártmány olcsón eladó Barthmes Viktor Str. Alexandri (Salacz-utca) 3. 4147

BÉKEBELI teljesen új damaszt asztal-neműek eladók. Felső ruha fehérnemű varrást alakítást, himzést, monogram készítést, előnyomatást kéziasszúrú filék, betétek, csipkék netzelését horgolást intányosan vállaljuk. Strada Consistorului (Batthyány-utca) 3. 4150

TELJESEN jókarban lévő sezlont esetleg takaróval és egy garderoob szekrényt 3 ajtóst keresek megvételre. Cím Kelet hírlapirodában. 11099

IRÓGÉPET használatra magas kölcsön-díjért keresek. Cimeket kérem leadni a kiadóban. 4138

SZÓLÓ, vagy gyümölcsprés 150-es kutyűrű modell eladók. Cím: Wallinger hirdetőjében. 11157

SALONGARNITURÁ festmények képekkel üveggel, utazó nagy kosár, fűszer eladó. Piata Catedralei (Thököly-tér) 5a) udvarban. 11158

PETROLEUM takaréklámpához sötétel eladó. Str. Alexandru Gavra (Csernovits Péter-utca) 11. 11204

MINDENEMŐ BUTORT, porcellán, szőnyeg, képek vesz és elad Salon Artistique Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. 11045

ELADÓ egy üzembépes motorfűrészgép teljes felszereléssel Bővebbet Calea Andrei Saguna (Varjassy Lajos-utca) 40-42. 11099

PALLÁS Lexicon, nagy antik álló tükör eladó. Piata Mihai Viteazul (Ferenc-tér) 8. 11159

NYERSBORKÖVET veszek minden mennyiségben Irom Arnold Arad, Str. Grigorie Alexandrescu (Bercsényi-utca) 39. sz. 10655

TEKERCS CSOMAGOLOPAPIR, vékony, kapható Knieszer könyvkereskedésében Dobó-u. 10671

VEHET, eladhat, cserélhet modern és régi műtárgyakat, képeket, szobrokat, szőnyegeket, porcellánokat, antik bútorokat a Szépművészeti Szalonban Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. Ortutay-palota. Bekapcsolt telefon 333. szám. 11031

BUTOR, Ebédlő és hálószobák olcsó árban kaphatók Wiegenfeld butorraktár. Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca.) 4836

RUHAFESTÉK valódi Bormann-féle ismét kapható. Főraktár: Szondy gyógyszer-tár. 3973

SALDO CONTISTAT keres az Aradi Olajipar R-T. Bulevardul Regele Ferdinand 22. sz. 11191

COMPLETT ebédlő berendezés, különböző butordarabok, szőnyegek konyha-berendezés eladó. Cím a kiadóban. 4097

ELADÁS céljából egy uriszoba garnitúra megtekinthető. Piata Mihai Viteazul (Ferenc-tér) 6. 4126

FILODENDRON igen szép 3 1/2 méter magas, díszes állvánnyal eladó. Strada Teodor Cioctea (Pöltenberg Ernő-utca) 9. emelet. 11157

Ö-BOR 12 hektó eladó. Piata Bocskay-tér 6. emelet. 4149

Ingatlan.

MODERN HÁZ azonnal elfoglalható 2 szobás lakással eladó Str. General C. Coanda (Borona-utca) 44. 4168

ELADÓ repatriálás miatt Str. Gelu (Almos-utca) 21. számú telek, melyen kút, kamara és gyümölcsfák vannak. Bővebbet Str. Gelu (Almos-u.) 17. szám alatt. 4165

ELADÓ Str. Gelu (Almos-utca) 17. sz. új ház a fűtőház mellett elfoglalható két szobás lakással. 4166

ELADÓ két lakásos jókarban lévő ház Ujmikalaka Zrínyi-utca 6. 4145

ELADÓ ingatlanok előjegyzését állandóan eszközölheti Wallinger-irodában. Nagy vevőkör. 11158

ELADÓ bér- és magánházak elfoglalható lakással állandóan előjegyezve Wallinger-irodában. 11158

Különböleg.

VIZUMOZÁST negyven leírt kedden estig vállalkok szívességből Brunner Béla Piata Avram Iancu (Szabadságtér.) 11159

NŐI KALAP alakítást legolcsóbban elvállalok. Str. Bucur (Eötvös-utca) 4. 11158

AUTÓGARAGE a város központjában bérbeadó. Cím a kiadóban. 4105

KÉT INTELLIGENS iparos birtalomterosztot és lakást kaphat Str. Ortuz Clus-utca) 100. Ugyanott szivattyus kut eladó. 4161

TÖKEBEFEKTETÉSHEZ birtalomterosztot, erdőt vagy nagyobb gyárvalalalot megvételre keresek. Csakis közvetlen felek adják le címeiket „Jó szándék” jeligére” a kiadóhivatalban. 4137

OLAJOK Destillált és raffinált gépjármű, vulcan olaj, gőz- és motorhengerolaj, autóolaj, autó- és nehézbenzin, továbbá zsír, sárga és fekete kocsikenőcs, töltőmag, napraforgó- és repceolaj, olajpompák napl áron kapható az Aradana De Uleiori S. P. A., Aradi Olajipar Rt.-nál Aradon, Bulev. Regele Ferdinand 1 (Boros Beni-tér) 22. Telefon 135. sz. 10648

Uzletek.

BULEVARDUL REGELE FERDINAND (József főherceg-utca) üzlethelyiség berendezéssel átadó. Cím a kiadóban. 4170

STR. EPISCOPUL D. RADU (Magyar-utca) 10. szám alatt sarok vendéglő eladó. 4134

VIDÉKEN bérbevétele vagy elvételére keresek kisebb vendéglőt. Cím Wallinger hirdetőjében. 11158

Ellátás.

BUTOROZOTT szobát keres leány el-látással vagy anélkül intelligens ur-leány. Cím: Wallinger hirdetőjében. 11152

Oktatás.

DIPLOMÁS nyelvtanár, német, francia, angol és zongora órákat ad. Reuss, Strada Horia (Széchenyi-utca) 2. pálya. 4048

Tarnova községben,

(Arad megye) jegyzőségénél irnok, vagy irnoknok alkalmazást talál. Román nyelven jártassággal bírók előnyben részesülnek. Javalmazás meggyezéses szerinti. Jelenkezések a közösi tanácsintézendők vagy Ujaradon, Cămin, Bălanului 152. szám alatt személyes kezések megtehetők. 11157

Irodahelyiséget,

négy vagy öt szobást keresek a város központjában.

Cím KELET hírlapirodában

vagy Központi szálloda 2. sz. szoba 1-től—3 óráig. 11100

Lakását, üzletét, raktárát

portmentessé teheti anélkül, hogy bármit is elmozdítana helyéről, a szabadalmazott „Vacuum-kilnár” perszívó-géppel. Kívánatra szakértő embereimmel hozatkoz meggyünk. — Bővebb felvilágosítás: Schwarz Sigmondnál, str. Brătianu (Weitzer-utca) 7. szám. 11157

Kötött kabát, garnitúra, harisnya, kesztyű

legnagyobb választékban, legolcsóbb árakban 11065

Bársonynál

Piata Avram Iancu (Szabadságtér.) 17.

Átköltözéseket

helyben és vidékre nyitott és zárt butorszállító koosikkal felelősség mellett pontosan és olcsón teljesít :

Éliás Lipót Fia

szállító, Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 36. sz. Bekapcsolt telefon 250. sz. 11158